

ДМИТРО СЕРГІЙОВИЧ НАЛИВАЙКО
(1929–2023)

6 лютого 2023 року в Києві на 94 році життя пішов у засвіти Дмитро Сергійович Наливайко – видатний український учений-літературознавець, фундатор української літературознавчої компаративістики, доктор філологічних наук, професор, академік Національної академії наук України, почесний професор Києво-Могилянської академії, лауреат Державної премії України імені Т.Г.Шевченка за монографію «Очима Заходу. Рецепція України в Західній Європі XI–XVIII століть». Кавалер ордена «За заслуги» 3-го ступеня. Автор більше 300 наукових праць з актуальних проблем історії та теорії світової літератури та компаративістики.

Народився Д. С. Наливайко 6 листопада 1929 року в с.мт. Понорниця, нині Коропського району Чернігівської області. 1953 року закінчив історико-філологічний факультет Сумського державного педагогічного інституту, 1957 – аспірантуру при кафедрі зарубіжної літератури Ленінградського державного педагогічного інституту ім. О. І. Герцена. Докторську дисертацію захистив 1987 року в Московському університеті.

У період з 1957 до 2005 року викладав зарубіжну літературу в Ніжинському державному педагогічному інституті імені М.В.Гоголя, у Київському державному педагогічному інституті імені М.П.Драгоманова, у Київському державному університеті імені Тараса Шевченка, у Національному університеті «Києво-Могилянська академія».

Від 1987 року Дмитро Сергійович Наливайко головний науковий співробітник відділу теорії літератури і компаративістики, а від 2002 року очільник відділу компаративістики Інституту літератури НАН України (м. Київ).

Як фахівець із порівняльного літературознавства та зарубіжної літератури, спеціалізувався на вивченні історії та теорії західноєвропейської

літератури. Особливу увагу приділяв темі української культури і літератури в контексті європейської і світової, через що за радянських часів мав проблеми з публікацією своїх праць, а також із захистом першої своєї докторської дисертації. Далеко не всі його дослідження могли вийти друком тоді, коли були створені, навіть уже готовий набір розсипали за наказом керівництва: «провиною» автора була його наукова чесність, бажання писати правду, а не підлаштовуватися під кон'юнктуру.

Дмитро Сергійович був не тільки видатним ученим, а й просто порядною і доброю людиною.

Він любив свою сім'ю. Разом з дружиною Валентиною Олександрівною (у дівочтві Хасієва, пом. 2017) виховав доньку Наталію, яка пішла дорогою свого батька і стала філологом-зарубіжником. Він любив свою онуку Катерину, філолога-германіста, яка народила йому правнука Стефана.

Дмитро Сергійович Наливайко був не тільки видатним ученим, який назавжди увійшов в історію української та європейської гуманітарної науки. Він був такою людиною, яка завдяки своїй доброті, порядності, чесності і справжній фаховості та професіоналізму назавжди увійшла в життя тих, кому пощастило з ним спілкуватися і працювати на науковій та освітянській ниві.

* * *

Науковий доробок академіка Д. С. Наливайка див. у виданнях:

Дмитро Сергійович Наливайко: біобібліографічний покажчик / укладач Т. О. Патрушева, авт. вступ. слова К. А. Шахова. Київ: Видавничий дім «KM Academia», 1999. 20 с. (Серія «Вчені НАУКМА»). URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Nalyvaiko_Dmytro_Serhiiovych/Biobibliohrafichnyi_pokazhchyk/

Література на полі медій: колективна монографія на пошану 90-річчя академіка НАН України Д. С. Наливайка / НАН України; Ін-т літератури ім. Т. Г. Шевченка. Київ, 2019. 399 с. Бібліогр.: с. 375–398. URL: <http://www.ilnan.gov.ua/media/k2/attachments/literatura-na-poli-media-nalyvajko.pdf>

2016 року завідувач кафедри світової літератури і порівняльного літературознавства ПНУ імені Василя Стефаника Ігор Козлик створив повнометражний документальний фільм «Академік Дмитро Наливайко». Цю стрічку, яка зі смертю Дмитра Сергійовича стала ще більш актуальною, можна переглянути тут: <https://www.youtube.com/watch?v=Te3XjFy2mo>

**Голова редколегії збірника статей «Султанівські читання»,
доктор філологічних наук, професор Ігор Козлик**